

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybcske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felölős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák :::

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybcskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 231. szám.

Szerda, október 8.

Az ellenzék és a parlament.

— okt. 8.

Az ellenzéki pártok kínos zavarban vannak, hogy a felség mára egybehívta az országgyűlést. Ez a fatális dátum megzavarta szokott nyugalmukat. Eddig oly kényelmes volt a dolguk. Tartottak egy-egy népgyűlést, ahol a közönségről a szociálista-párt gondoskodott. Magukhoz rendelték egy újságírókat és tollba mondtak egy interjút. A többi munkát elvégezték az ellenzéki újságok, akik élénk fantáziával adtak hírt arról, hogy terjed az országban az ellenzéki mozgalom.

De ma összeül a képviselőház és ez némi változatosságot hozott az egyhangu programba. Andrásynak meg kellett szakítani a vadászatot, Károlyi Mihálynak meg kellett szakítani olaszországi üdülését. A vezérek feljöttek Pestre és most gruppirozzák a semmittevést, hogy lázas tevékenységnek lássék. Tanácskozásokat markiroznak, sőt pártértekezletet is tartanak. Ez utóbbi nagyon nehezen megy, mert megbízható értesülések szerint, a három ellenzéki párt tagjai közül összesen talán harmincan vannak a fővárosban. A vezérek valahogy feljöttek, de a hívek miért jöjjenek fel? Ugy is tudják, hogy itt nincs mit keresniük. Az ellenzék berendezkedett a teljes tétlenségre és ezt elnevezte taktikának. Se kint, se bent nem dolgoznak: ez Polónyi szerint az ellenzék álláspontja.

Az ellenzék pártértekezletei tiszta merő formalitások, már csak azért is, mert hisz a párttagok tulnyomó része

távol van. Még ha a vezérek el is szánják magukat valamely parlamenti akcióra, ez is egészen hiábavaló volna, mert a párttagok semmiféle akcióra nem kaphatók. A függetlenségi párt egyesülése, az alkotmánypárt megalakulása nemcsak nem tüntette el az eddigi belső ellentéteket, hanem a végsőig kiélesítette azokat. Csupa belső egyenetlenség, féltékenység, bizalmatlanság és lehetetlenség az egész ellenzéki tábor.

Ez az igazság, minden egyéb humbug. Ők azért nem mennek be a parlamentbe, mert képtelenek bemenni. A parlamenti küzdelemhez hiányzik úgy a számbeli, mint az intellektuális erejük. Nincs köztük se fegyelem, se egyetértés. A régi vezéreket deportálták, az újakban nem biznak.

Pedig az ellenzéknek a további passzivitásra nincsen oka, de ürügye sincs. Eddigi elmaradásukat a kordonnal, a kitiltásokkal okolták meg. Nos, most nincsen kordon, nincsenek kitiltások. A Ház elnöke már nem Tisza István, hanem Beöthy Pál, akinek elnöki működése még az ő szempontjukból is kifogástalan. Egyetlen ürügybe kapaszkodnak még: a Gerő-ügybe. Am ez az ügy a mentelmi jog szempontjából még elintézetlen. A logika tehát azt kívánja, hogy ennek az ügynek elintézésében résztvegyenek. Ki akadályozza meg őket abban, hogy ezt az ügyet bent a parlamentben tisztázzák?

Senki. De ők ragaszkodnak ehhez a silány ürüghöz, hogy valamiképpen palástolják teljes gyengeségüket, züllöttségüket és tehetetlenségüket.

A gyűrű.

Hogyan lett Pierre Baudrou a legveszedelmesebb, leghirhedtebb gonosztevő? Ugy látszik, sorsa volt már ez neki, mert mint egy züllött iszákosnak fia, már kora ifjúságában magára volt hagyatva s hamar megtalálta a bünbe vezető utat.

Tizenhárom éves korában követte el az első lopást, mely miatt javítóintézetbe került. Egy év múlva betörést kísérelt meg egy öreg asszonynál, aki elmentált neki s holtan maradt a betörés színhelyén. Pierre-t elfogták és a Bagnoba vitték. Még egyszer feléje mosolygott a szerencse. Sikertelenül megszököni, de hiába igyekezett álneven munkát keresni.

Mi maradt tehát számára más, mint-hogy csavargó legyen s veszélyeztesse a falvakat és tanyákat.

Midőn Pierre Baudrou a Marnival-kastély felé közeledett, köröskörül zúgtak a harangok. Az egész vidék gyászolni látszott s a kis község utcáin unepélyes csendesség honolt.

Kíváncsian fordult Pierre egy öreg emberhez, aki botjára támaszkodva sántikált az uton.

— Mi történt itt? Miért szólnak a harangok hétköznapon és hova bujtak az emberek?

— Hogyan? Nem tudja? Maga bizonyára idegen itt? Most temetik Marnival grófnét!

— Ennyi az egész?

— No igen, maga nem ismerte. Nagyon jótékony nő volt, akinek a szegé-

nyek számára mindig nyitva volt a keze. És gazdag volt! . . . Milliói voltak . . . Előbb eltemette az apját, Napoleon öreg generálisát, aztán a férjét . . .

— Ugy?

— Igen, igen, ő is katonatiszt volt, kapitány, nagyon derék ember. Örültem szerette a grófnőt és briliánsokat ajándékozott neki, hogy egy egész muzeumot meg lehetne tölteni velük. Csak látta volna . . .

Pierre szemei szikráztak.

— És ki kapja meg a briliánsokat?

— Nem tudja? No igen, maga idegen itt. A grófnő meghagyta, hogy vele temessék el.

Pierre Baudrou halotthalvány lett, kezei görcsösen szorongatták nehéz botját, de látszólag nyugodtan nézett a távolba.

Csillagtan, forró augusztusi éjszaka. Minden alszik, csak néha zavarja egy éjjeli madár a csendet.

Lassan, óvatosan surran egy férfi a Marnival grófék kriptájához. Kő zörren meg a lába alatt s ijedten tűnik el egy bokor sötétjében. Csendesen, lábujjhegyen lopózik előre, míg céljához nem ér.

A kriptában még nyitott sirban fekszik egy koporsó. A falon aranybetűkkel van kiírva az itt nyugvó Marnival grófok neve.

Hidegvérrel ereszkedik le a férfi s a koporsóra vastag kötelet erősít. Azután kimászik és huzni kezdi. Az izzadság gyöngyözik homlokáról, erős testének min-

den izma megfeszül, míg végre fellélegzik, a koporsó megjelenik a nyílásban. Mind a két kezével megemeli s a koporsó mellette fekszik. Pillanatig lélegzetet vesz, aztán le akarja venni a fedelét. Gyerekként az előbbi munkához képest. Végre maga előtt látja a briliánsokat. Nyakék, a fülében két hatalmas briliáns s az ujjain gyűrű, meg gyűrű . . .

Térdelve, remegve a láztól rejtje az egyik ékszer a másik után a zsebébe. Csak egy gyűrű áll ellent. Nem tudja a halott ujjáról lehuzni. S éppen ez a gyűrű oly csodálatos! Talán a legértékesebb valamennyi között.

Pillanatig habozik, aztán kést húz elő a zsebéből s le akarja vágni az ujját a gyűrűvel együtt.

Ebben a pillanatban a rémület kiáltása hangzik fel: a halott megmozdult. A rabló a félelemtől remegve felugrik, még azt hiszi, hogy talán képzelődött. Fogvacogva áll ott, készen arra, hogy a grófnőnek essen s ismét elküldje a halál birodalmába, ahonnan vissza akar jönni. De rémülete erősebb, mint a szándéka. A halott lassan fölemelkedik és sötét szemeit mereven a rablóra mereszti.

— Nyomorult! — hangzik feléje s a rabló vakon rohan ki az éjszakába, mintha furiák üldöznék.

Midőn másnap a grófnő a nép ujjongása közben visszatért kastélyába, az országuton elfogtak egy csavargót, aki, mint az iratai mutatták, Pierre Baudrou volt. De a Bagnoba nem küldhették vissza, mert megőrült.

Pierre de Washot.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybcskerek meteorológiai állomás időjárás-jelentése.

Október 8.

Barométer súlyed 753.1. Délután 1.38 órakor: Hőmérő 26.7 C^o. Hőmérséklet: maximum 7-ikén 25.6 C^o, min. ma reggel 10.9 C^o. Csapadék — harmat. Felhőzet Ci—St2. Szélirány és erősség SE3. Jóslat a következő 24 órára: Enyhe, elvélve csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 percig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percig; felhőzet Ci = fűrtősfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = báránnyfelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szél erősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

— Az őszi rendes közgyűlés. Torontál vármegye törvényhatósága holnap, október hó 9-ikén délelőtt 10 órakor tartja őszi rendes közgyűlését. A rendes őszi közgyűlésen tárgyalják a vármegye 1914. évi költségvetését, az 1914. évre kivetett megyei pótdadókat, továbbá a többi elintézendő ügyeket. A rendes őszi közgyűlést megelőzőleg ma délelőtt 10 órakor a főispáni kisteremben számonkérő tisztiszéket tartottak.

— Tisztiszék. A vármegyei házán ma délelőtt 10 órakor tisztiszék volt, amelyen dr. Dellimanic Lajos főispán elnökölt. A tisztiszéken jelen voltak a vármegye összes járási főszolgabírái, polgármesterei és rendőrkapitányai.

— A DMKE. új alelnöke. A Dél-magyarországi Magyar Közművelődési Egyesület legutóbbi ülésében dr. Dellimanic Lajos Torontál vármegye főispánját tb. alelnökké választotta.

— **A földmívelési miniszter a tejszövetkezeteknek.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter az ujjpécsi tejszövetkezetnek 1200 K, a garabosi tejszövetkezetnek 2000 K segélyt engedélyezett.

— **Ebéd a főispánnál.** Dr. Dellimanic Lajos vármegyei főispán és neje ma délután 2 órakor ebédet adott, amelyen vendégül látták a tisztizék összes tagjait.

— **A kínai misszionárius előadása.** Hirül adtuk már, hogy Kunszt Irén kínai misszionáriusnő, aki dr. Misley Sándorné, veszprémi kir. táblabíró neje, kíséretében városunkba érkezett, ma este a polg. isk. disztermében fél 8 órai kezdettel rendkívül érdekes előadást tart a kínai állapotokról, az ott folyó misszió munkákról. Beszédét Kinából hozott tárgyakkal illusztrálja. Kinában élő érdekes vendégünk ezelőtt tíz évvel még szalkszentmártoni tanítónő volt, akit nemes buzgalom vitt messze, idegen világba. Mára a polgári iskola disztermébe hirdetett előadásán kívül holnap, csütörtökön este 7 órakor is beszél a református templomban a kínai misszióról, melyre ezután is meghív mindenkit Szalay József református lelkész.

— **Változások a loávatási bizottságban.** Torontál vármegye főispánja a 192. sz. loávatási bizottságba Walcer János helyébe becsülte Kreppe Miklós gyertyamosi lakost, a 195. sz. bizottságba pedig Knopf Jakab helyébe becsülte Riesz Mihály gyertyamosi lakost, végül Löbl József állatorvos helyébe Székely Lipót járási m. kir. állatorvos, csenei lakost nevezte ki.

— **A borítal- és husfogyasztási adó bérbeadása.** A nagybeeskereki kir. pénzügyigazgatóságnál újabb a következő községek borítal- és husfogyasztási adója kerül bérbeadásra:

Október 23-án d. e. fél 10 órakor Törökkanizsa és Józseffalva. Kikiáltási ár: borítaladóra 6742 K 64 f, husfogyasztási adóra 1681 K 35 f, összesen 8423 K 99 f.

Október 23-án d. e. 10 órakor Alsó- és Felsőaradi. Kikiáltási ár: borítaladóra 1128 K 91 f, husfogyasztási adóra 130 K 06 f, összesen 1258 K 97 f.

Október 23-án d. e. fél 11 órakor Katalinfa. Kikiáltási ár: borítaladóra 1660 K 37 f, husfogyasztási adóra 239 K 30 f, összesen 1899 K 67 f.

Október 23-án d. e. fél 12 órakor Jankahid. Kikiáltási ár: borítaladóra 432 K 96 f, husfogyasztási adóra 99 K 21 f, összesen 532 K 17 f.

Október 24-ikén d. e. fél 10 órakor Lázárföld. Kikiáltási ár: borítaladóra 1369 K 77 f, husfogyasztási adóra 324 K 24 f, összesen 1694 K 01 f.

Október 24-én d. e. 10 órakor Omlód. Kikiáltási ár: borítaladóra 4730 K 33 f, husfogyasztási adóra 908 K 10 f, összesen 5638 K 42 f.

Október 24-én d. e. fél 11 órakor Béga. Kikiáltási ár: borítaladóra 1378 K 20 f, husfogyasztási adóra 358 K 43 f, összesen 1731 K 63 f.

Október 24-én d. e. 11 órakor Nagy- és Kistárnok. Kikiáltási ár: borítaladóra 3381 K 78 f, husfogyasztási adóra 832 K 93 f, összesen 4214 K 71 f.

— **Tejtermékek forgalombahozatala.** Az utóbbi időben több visszaélés történt a „pasztörizált tej” és különféle tejpork elnevezésével. Ezért a földmívelésügyi miniszter ur elrendelte, hogy pasztörözött tej megjelöléssel csak oly tej, illetve tejszín árusítható, mely legalább 15 percig 75 C°-ra, vagy legalább 4 percig 80 C°-ra volt felmelegítve. Az ilyen módon kezelt tejszínből készült vaj viselheti a pasztörözött vaj elnevezést. A tej, illetőleg tejszín csak akkor tekinthető pasztörözöttnek, ha a Storch-féle reakciót 2 percen belül nem adja. „Tejpor” vagy „besűrített tej” megjelöléssel pedig tehéntejből készült olyan áru hozható forgalomba, melynek száraz maradékában a tehéntej alkatrészei ugyanazon arányban vannak meg, mint a teljes tehéntej maradékában. Ártalmas konzerválószer alkalmazása tilos. A tejpor az egészségre ártalmatlan papirosomagban vagy üvegtartályban hozható forgalomba és pedig: a teljes tejből készült tejpor a burkolatra ragasztott világosvörös címkén fekete betűkkel „Tejpor teljes tejből” felirással, a lefőzött tejből készült kék címkén fekete betűkkel „Tejpor főzött tejből” megjelöléssel. A nádekorral készült kondenzált tejpor

pedig vörös vagy kék címkén „Cukrozott, kondenzált tejpor” elnevezéssel. A tejporkból készített folyadékokat forgalomba hozni tilos. Akik ezeket az előírásokat megszegik, szigorú büntetés alá esnek. A temesvári kereskedelmi és iparkamara erről azzal értesíti az érdekeltséget, hogy a büntetés nemcsak a termelőket, hanem a termékeket az előírás mellőzésével forgalomba hozó kereskedőket is sújtja.

Művészet, irodalom.

Tisza István gróf egy szobrász-földink műtermében.

Tisza Kálmán szobra. — Tallián Emil törökkanizsai szobra.

Tudvalevően Szentgyörgyi István szobrászföldink nyerte el a nagyváradi Tisza Kálmán-szoborpályázat első díját és a megbízást. A legfőbb döntőbíró szerepe természetesen nem juthatott másnak méltóbban, mint az elhunyt történelmi nagyság illusztris fiának, ki Szentgyörgyi elgondolásában találta leghűbb visszaadását Tisza Kálmán alakjának.

Mi, torontáliaiak, itt is igazolva látjuk várakozásunk eredményét, melyet szobrászföldink egyéniségéhez fűztünk a brüsszeli és párisi sikerei után és jól esik tudomást vennünk arról a méltatásról, melylyel Magyarország miniszterelnöke kitüntette.

A miniszterelnök két ízben tett eddig látogatást Szentgyörgyi István Uj-százados-utcai műtermében, az első ízben neje, Tisza Ilona grófnő kíséretében. Mindketten ismét megtekintették a Tisza Kálmán-szobor vázlatát. Másodszor Miskolczi Ferenc dr. biharmegyei főispán kíséretében. Mindkét alkalommal szívélyes hangulatban tárgyalt a művészszel. Egy-két karakter-megfigyelést közölt, egyébként minden tekintetben megelégedését fejezte ki. Az új vázlat sokkal sikerültebb a karakter szempontjából, mint az első, mert ez már Tisza István gróf személyes eszméleti korrekciója alapján készült. A boldogult miniszterelnök beállítására egyszerű és életteljes, a közelmúlt letűnt politikai Magyarországának egy kimagasló, markáns egyéniségét látjuk majd, a nagy puritán öreget, jobbról az igazság női szimbólumával, a másik oldalon a törvény férfias jellemzésével. Az öreg államférfu minden póz nélkül szokása szerint kissé előre hajol s egyik kezét széke karfájára helyezi. Maga a fej hű arcképe lesz Tisza Kálmánnak. A szobor főalakja az ülő Tisza Kálmán 3 m. 40 cm., a mellékalakok 2 m. 40 cm. magasak lesznek, a talapat haraszt kőből.

A miniszterelnök ígéretet tett, hogy a mű alkotása folyamán több ízben fogja meglátogatni Szentgyörgyi Istvánt, hogy esetleges további észrevételeit megtegye.

Ugyancsak földink műtermében készült Tallián Emil törökkanizsai szoboremléke is, mely már annyira előrehaladt, hogy a jövő május havában leleplezhetik.

Wotan.

(*) **A kis dobos másodsor.** Ugy lát-szik, hogy Ottenheimernek a külföld nagy színpadjain oly óriási sikert ért operettje nálunk nem gyakorol vonzerőt, mert a tegnapi reprizt félig üres ház nézte végig. A szereplők mindamelllett tegnap is dícséretes buzgalommal működtek és minden ízében sikerült előadást nyújtottak, amelyet a pompásan működő zenekar előnyösen kiegészített. (W.)

(*) **A szünügyi bizottság ülése.** Torontál vármegye szünügyi bizottsága tegnap délután dr. Dellimanic Lajos főispán elnöklésével ülést tartott, melyen jelen

voltak: Jankó Agoston, dr. Vinczevidy Ernő, Poroszkay Béla, dr. Pollák Győző, Mayer Rezső bizottsági tagok, Balla Kálmán szinigazgató és Filkovich Boldizsár előadó. Az ülésen a szinigazgató bemutatta a műsort, amelyet a bizottság tudomásul vett. Azonkívül dec. 30. és 31-ikére a színházat a szokásos díjak mellett átengedte a nagybeeskereki filharmóniai egyesületnek.

Sport.

× **Tennisjáték.** Az idei kedvező ősz lehetővé teszi, hogy a teniszsport hívei még mindig folytathassák játékukat a teniszpályákon, amelyek más években ilyenkor rendszeren a kocsolya pályává való átalakulás előtt állnak. A napokban érdekes tenisz match játszódott le a Torontál Hajós egyesület két legjobb hölgyjátékosa közt, amely azon kérdést döntöndő, hogy ki az egyetben a legjobb hölgyjátékos. Gáspár Ernőné és Stagelschmidt Józsefné úrhölgyek mérköztek versenyszabályok szerint három szettben. Az első szettet megnyerte Gáspár Ernőné, a másodikat Stagelschmidt Józsefné s így a harmadik szett elé nagy érdeklődéssel nézett a közönség. Tegnap délután volt a döntő mérkőzés, amelyben érdekes és heves küzdelem után 8:6 arányban Stagelschmidt Józsefné lett a győztes. De mindkét játékos oly szép formájú, nivós játékot produkált, amelyet a legtrikább esetben volt alkalmunk látni, úgy hogy a jelenlévők mindkét hölgyet, zajos óvációban részesítették.

TÁVIRATOK.

A politikai helyzet.

A képviselőház ülése. — Az alkotmánypárt a Házban. — **Andrássy tiltakozik.** Az esküdtzék reformja.

Budapest, okt. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma tartotta a képviselőház a nyári szünet után az első ülést s ezzel teljes hullámmal megindult a politikai élet. Az ellenzéki pártok közül csak az alkotmánypárt jelent meg a Házban vezérével, Andrássy Gyula gróffal az élén, de nem azért, hogy dolgozzék, hanem csak hogy tiltakozzék. A kormány és pártja így ismét egyedül lát a munkához s már a mai ülésen nagyfontosságú munkaanyagot vitt a Házba s a miniszterek több törvényjavaslatot terjesztettek a Ház elé, köztük az igazságügyminiszter az esküdtzék reformjáról szóló javaslatot.

Egyébként általános a felfogás, hogy Magyarország egész jogi életére messze kiható jelentőségű a képviselőház mai ülése, melyben Balogh igazságügyminiszter még az új polgári törvénykönyv tervezetét terjesztette elő. A képviselők percekig tartó óvációját követte előterjesztését. Andrássy sajátos taktikával bevontult pártjával a képviselőházba, elmondta kifogásait, azután egy régebbi praxisa szerint Tisza válasza elől megfutamodott. Andrássy mai taktikája nem mondható szerencsésnek s teljesen hatástalan marad.

A mai politikai eseményekről szóló jelentéseink különben a következők:

A képviselőház ülése

háromnegyed 11 órakor nyitotta meg Beöthy Pál elnök, aki fölolvastatta a királyi kéziratokat, azután elparentálta a szünet alatt elhunyt képviselőket.

Tisza István gróf miniszterelnök betérjeszti az állami számszék jelentését, Harkányi János báró kereskedelmi miniszter pedig több vicinális javaslatot nyújt be.

Balogh Jenő igazságügyminiszter

beterjeszti az esküdtbírósi eljárásról s a semmisségi panaszokról szóló javaslatot, az új polgári törvénykönyv tervezetét, az egységes bírói és ügyvédi rendtartásról és a konzuli bíraskodás hatáskörének kiterjesztéséről szóló törvényjavaslatokat.

Eközben a folyosón tartózkodó

alkotmánypárt bevonul

az ülésterembe. Az elnök indítványára a beterjesztett javaslatokat a Ház kinyomatni és szétosztatni rendeli s az elnök már a következő ülés napirendjére és az ülés berekesztésére akar előterjesztést tenni, amikor

Andrássy Gyula gróf

jelentkezik, hogy ő beszélni akar.

Beöthy Pál elnök: Nem hallottam a képviselő ur jelentkezését, de tessék.

Andrássy Gyula gróf erre hosszas fejtegetésbe kezd. Kijelenti, hogy az újonnan alakult alkotmánypárt első kötelességének tartja, hogy a Házban megjelenjen, de nem azért, hogy tárgyaljon, hanem hogy tiltakozzék a mai rendszer ellen. Elmondja ismeretes kifogásait, megismétli vádaskodásait a törvénysértésről s mikor beszédét befejezte, pártjának tagjaival együtt kivonul a teremből.

Tisza István gróf miniszterelnök

nem hagyja szó nélkül Andrássy fejtegetéseit, de kijelenti, hogy nem akar polemizálni olyan ellenféllel, aki megfutamodik. Csak rámutat a törvénysértések vádjának alaptalanságára s konstatálja, hogy a házszabályok reparálva vannak az új házszabályokkal, amelyet a képviselőház 216 főnyi többséggel alkotott meg. A parlamenti őrségtől nem kell tartani az ellenzéknek ha dolgozni akar s általában visszautasítja az összes vádaskodásokat. Hón óhajtja, hogy helyreálljon a béke s a normális parlamenti munka.

Lapunk zártakor az ülés még tart.

Az esküdtzék reformja.

Budapest, okt. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Ház elé terjesztett törvényjavaslatok közül a legfontosabb Balogh igazságügyminiszter javaslata az esküdtbírósi eljárás és semmisségi panasz módosításáról. A reform lényegesebb rendelkezései a következők:

Az esküdtkekhez intézett kérdés két elkülönített részből, ténykérdésből és jogkérdésből fog állni. Ennek jelentősége, hogy a kérdések egyszerűbbek lesznek a laikus férfiak s azokat könnyebben megértik, azonfelül a Kuria érdemleges felülvizsgálati joga gyakorlatilag lehetővé válik. Eddig a Kuria felülvizsgálati jogát csak oly esetekben gyakorolta, mikor a verdikt marasztaló volt. Büncselekmény híjján több alkalommal felmentette azon vádlottat, kit az esküdtkek verdiktje büncnek mondott. Nemleges verdikt esetében azonban — mivel a Kuria határozatát azon tényekre volt köteles alapítani, melyeket az esküdtbírósi megállapított — a legfelsőbb bíróságnak nem volt módja arra, hogy nyilvánvaló jogi tévedéseket helyrehozzon. A jövőben az esküdtkek a ténykérdésre igennel felelnek s a jogkérdést pedig helytelenül oldják meg, lesz megfelelő ténymegállapítás. Tehát a Kuria élhet azon joggal, hogy a jogkérdés helytelen megoldását megsemmisítse és a törvénynek megfelelő érdemleges ítéletet hozzon. A reform további új intézkedése, hogy az esküdtkek tanácskozását az esküdtbírósi elnöke vezeti, viszont a büntető ítélet meghozatalában két esküdt utján az esküdtkek is részt vesznek. Evvel az intézkedéssel az esküdtbíráskodás fogyatkozásainak lényeges oka, az esküdtkek és a szakbírák funkcióinak merev elválasztása megszűnik. Különösen lényeges újítás végül, — mely az esküdtzék tévedései-

nek korrektívuma, — hogy a bíróság nem köteles ítéletet hozni, hanem később tárgyaló esküdtbírósi eljárás elvégzéséig oly határozatot hoztak, melynek alapján vádlottat fel kellene menteni. E rendelkezést kiegészíti, hogy a Kuria megsemmisítheti az eljárást és új eljárást rendelhet el, ha arról győződik meg, hogy az esküdtkek az ügy lényegében tévedtek. Jogász-körökben általános a vélemény, hogy az esküdtzék intézményére a reform legüdvösebb hatással lesz.

A balkáni helyzet.

Az albán—szerb harcok. — A török—görög konfliktus. — A bolgár király királyunknál.

Budapest, okt. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádi jelentések szerint a szerbek az albánokat teljesen szétverték volna s így a szerbek urai a helyzetnek, de hogy tartósan sikerült volna nekik a hódított területeken a rendet és a nyugalmat biztosítani, azt maguk sem merik állítani. Emellett a török—görög tárgyalások folyása is igen kedvezőtlen s Törökország már mozgósítással is fenyegetőzik. Szóval a balkáni helyzet változatlanul zavaros és súlyos.

Mai jelentéseink a következők:

Az albán—szerb harcok.

Budapest, okt. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: Az albán fölkelés teljesen le van verve s a szerb hadsereg mindenütt felülkerekedett. A szerb hadsereg a szerb területeket egészen megtisztította az albán és bolgár bandáktól.

A prizreni harcok igen véresek voltak. Itt 670 albán esett el s az utak tele vannak albán holttestekkel. Az albán—szerb harcokban 5400 albán és 1500 szerb esett el. A szerbek megszállották Guridervent, hogy biztosítsák Prizren birtokát. Megállapítást nyert, hogy a fölkelést bolgár ügynökök s a valonai kormány szította.

Budapest, okt. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, a bolgár határ felől nyugtalanító hírek érkeznek, amennyiben erős bolgár bandák támadnak szerb területre. A szerb kormány megfelelő katonai intézkedéseket tett ellenük.

Budapest, okt. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: A szétvert albán csapatok újból összegyűltek s heves támadást intéztek Gyakova ellen. A szerb tüzéség azonban visszaverte a támadást s gépfegyvereivel óriási pusztítást vitt véghez az albánok soraiban. Az albán csapatok most Montenegro felé nyomulnak, amely hadserege mozgósításával kellő védelmi intézkedéseket tett.

A török—görög konfliktus.

Budapest, okt. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szalonikiból sürgönyzik, a török—görög tárgyalások kedvezőtlenül alakultak. A török hadügyminiszter utasította a hadsereget, hogy minden eshetőségre legyen készen.

Budapest, okt. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a Vossische Zeitungnak Szófiából sürgönyzik, Sukri pasa táviratot kapott Konstantinápolyból, hogy siessen haza. Sukri pasát hadügyminiszterre fogják kinevezni.

A bolgár király királyunknál.

eredeti távirata.) Mint Szófiából sürgönyzik, Ferdinánd bolgár király a napokban meglátogatja Ferenc József királyt.

KOSSUTH FERENC ÁLLAPOTA.

Budapest, okt. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma reggel Kossuth Ferenc állapotáról riasztó hírek terjedtek el. Müller tanár azonban, miután megvizsgálta Kossuthot, kijelentette, hogy aggodalomra nincsen ok.

AZ ÉRTÉKTŐZSDÉRŐL.

Budapest, okt. 8. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 824, Osztrák Hitel 627, Koronajáradék 81.10, Osztrák-Magyar Államvasut 696, Jelzáloghitelbank 424.50, Leszámitoló Bank 512, Hazai Bank 284.50, Magyar Bank 560, Kereskedelmi Bank 3725, Rimamurányi 684, Salgótarjáni 757, Általános Közszénbánya 1040, Közúti Vasut 641.50, Villamos Vasut 361, Adria —.—.

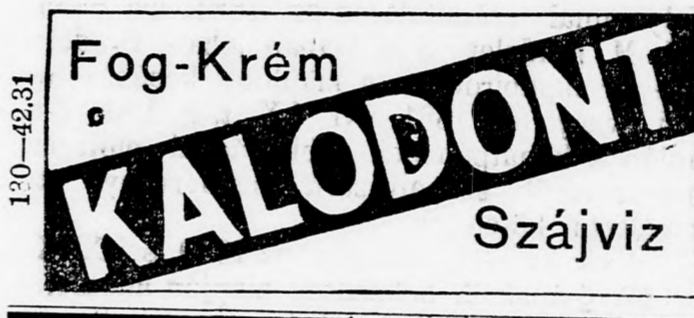
TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonkint.)

Buza (októberre)	10.59
Buza (1914. áprilisra)	11.36
Rozs (októberre)	8.06
Zab (októberre)	7.49
Tengeri (1914. májusra)	6.37

Nyílttér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Bánlaci járás főszolgabírájától.

5098—913. szám.

787—2.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye bánlaci járásához tartozó Kanak községben elhalálozás folytán üresedésbe jött **községi szülésznői állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1908. évi XXXVIII. t. c. 27. §-ában előirt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám **folyó hó 25-éig** terjesszék be, a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A községi szülésznői évi fizetése 240 kor., szülési segélyért 2 korona.

A választás kitézése iránt később fogok intézkedni.

Bánlakon, 1913. évi október hó 6-án.

Dr. Ürményi, főszolgabíró.

A Hunyadi-utca 610. számú házban

egy
üzlethelyiség

f. é. november hó 1-ére kiadó.

☞ Bővebbet fent az emeleten. ☞

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.

4453—1913. tkvi sz.

776—1

Árverési hirdetés.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Milykócs János antalfalvai ügyvéd által képviselt Vojnovics János árkodi lakos végrehajtónak, néhai Csoadzsia Emil (Milán) képv. Török Lajos perlaszi ügyvéd mint ügygondnok, volt tamáslakai lakos végrehajtást szenvedett elleni 152 korona 98 fillér tőke, ennek 1913. évi március hó 31-től járó 6% kamatai, 43 kor. költség és járulékaik iránt folytatott végrehajtási ügyében, nemkülönben az 1881. évi LX. t.-c. 166., 167. §-ai alapján ezennel csatlakozottnak kimondott Concordia Takarékos és Hitelintézet r.-t. ujozori cég 136 korona tőke s jár. követelésének behajtása végett a pancsovai kir. törvényszéknek és a perlaszi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság területén a tamáslakai 614. sz. betétben felvett s Csoadzsia Emil nevére vezetett:

A. I. 1—2. sorsz. 1141. hrsz. 160 □-ölnyi kert a beltelekben, 447. ö. i. számú ház, 250 □-ölnyi udvar a beltelekben 646 korona; A. + 1. sorsz. 1381. hrsz. 903 □-ölnyi szántó a Körtés dűlőben 139 korona; A. + 2. sorsz. 2203 hrsz. 1 hold 591 □-ölnyi szántó az I. Bega dűlőben 711 korona; A. + 4. sorsz. 3126. hrsz. 1219 □-ölnyi szántó a III. szőlők mögötti dűlőben 531 korona; A. + 5. sorsz. 3326. hrsz. 1215 □-ölnyi szántó ugyanott 526 kor. becsáron nyilvános árverés útján el fog adatni.

Határnapul 1914. évi január hó 17. napjának délelőtti 10 órája Tamáslaka községéhez kitűzetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlanok ezen a határnapon a becsáron alul is el fog adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 20%-át a venni szándékozók készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvények 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi 3333. sz. I. M. rendelet 8-ik §-ában jelzett óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a alapján a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni kötelesek.

A kir. kincstár, valamint az 1889. évi XXX. t.-c. 10. §-ának 2. bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898: XXIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet bánatpénzt letenni nem kötelesek.

Köteles a vevő, ha magasabb ígéretet tett a becsárnál, az 1908: XLI. t.-c. 21. §-a értelmében a letett bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni, ellenkező esetben ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, mely haladéktalanul folytatatik, részt nem vehet.

A fenti ingatlanok a kikiáltási ár felénél, a többi kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adatnak.

A vevő köteles az árverési vételárát két egyenlő részletben, és pedig az elsőt 15 nap alatt, a másodikat 45 nap alatt az árverés jogerejétől számítva és pedig mindig az árverés napjától számítandó 5 százalékos kamatokkal együtt, az antalfalvai kir. adóhivatal, mint bírósági letétpénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Árverési kivonat:

1. A vevő köteles az ingatlant terhelő és az árverés napját követően esedékes adókat és átruházási illetékeket viselni.

2. A vevő az ingatlan birtokába az árverés jogereje emelkedése után lép, de annak haszna már az árverési naptól fogva őt illeti. Amennyiben azonban az ingatlan használatba volna adva, csak a gazdasági év végétől.

3. A vevőnek a vételi bizonyítvány csak akkor fog kiadatni, ha az árverés napjától számított 15 nap alatt a végrehajtási novella 27. §-ának megfelelő utóajánlat nem tétetik.

4. A tulajdonjog csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog hivatalból a vevő nevére bekebelezetni.

Kelt Perlaszon, a kir. járásbíró, mint tkvi hatóságnál, 1913. évi augusztus hó 14-én.

Cziróni s. k., kir. járásbíró.

Kisasszony,

ki a könyvelés, sztenografálás, gépirás és levelezésben jártas,

azonnali belépésre ajánlkozik.

Cim a kiadóhivatalban.

780—3.2

Mezei egerek (pocokok) irtása vasúti pályatestekből, föltételek stb. legbiztosabban végezhető **SIPÓCZ ISTVÁN** gyógyszerész Pécs — labdacsalakú egérmérgevel, melyet évtizedek óta hazai, külföldi és állami gazdaságokban kiváló sikerrel alkalmaznak. Egy holdra 1—2 kg. elég. 100 kg. ára 90 kor., 5 kg.-os postaláda 6 kor. — Számos hiteles elismerő irat. — Állami rendelés. — Megrendeléshez hatósági engedély melléklendő. 731—12.12

Zsombolyai járás főszolgabírájától. 8355—913. szám. 777—3.2

Pályázati hirdetés.

Torontálmegye zsombolyai járásához tartozó **nagytszegi körorvosi állásra** pályázatot hirdetnek.

Az orvosi körhöz Nagytszeg székhelyvel a vele összeépített Kistószeg és a tőle 5.08 kilométerre fekvő Torontáloroszi tartozik. A megválasztott körorvos addig, míg az ujonnan alakított magyarszemeyi körorvosi állás nincs betöltve, Toba község betegeit is kezelni tartozik.

A körorvos javadalma az 1908. évi XXXVIII. t.-c. szerinti fizetés és korpótlék, továbbá 400 korona lakbér és 300 korona fuvarátalány, valamint a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak. A kör 3 községe évi 1100 korona személyi pótlékot szavazott meg, mely törvényhatósági jóváhagyás alatt áll. Husvizsgálati díjakból körülbelül évi 400 koronára számíthat. A nagykikindai kerületi munkásbiztosító pénztár az eddigi orvosnak 400 koronát fizetett, valamint a Zichy gróf féle birtokon levő betegek kezeléséért egyezség esetén is 300 korona javadalmazásra van kilátás.

Felhívom mindazon orvosdoktor urakat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1908. évi XXXVIII. t.-c. 7. §-ában előirt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám **folyo évi október hó 29-én d. u. 5 óráig** nyújtsák be, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem. A német nyelv ismerete kívánatos.

A választási határidőt a pályázat lejártán tűzöm ki.

Zsombolya, 1913. évi szeptember hó 29-én.

Fóris, főszolgabíró.

Eladó ház.

A Gimnázium-utca 498/16. számú ház

573—x.32

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Tolveth Oszkár
a „Népbank“ főkönyvelője.

Törökbecsei járás főszolgabírájától. 10329—913. szám. 778—3.3

Pályázati hirdetés.

Torontálmegye törökbecsei járásához tartozó **Aracs** községben megüresedett s évi 1000 korona fizetéssel javadalmazott **községi irnoki állásra** pályázatot hirdetnek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy sajátkezüleg irt s kelően felszerelt kérvényüket hozzám **folyo évi november hó 1-ig** nyújtsák be.

Törökbecse, 1913. évi szeptember hó 28.

Báró dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

Nagybeckereki járás főszolgabírájától. 6390—913. szám. 768—3.3

Pályázati hirdetés.

Kistárnok községben üresedésben levő **II. segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetnek és felhívom mindazokat, kik ezen évi 1000 korona fizetéssel javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy ebbeli szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **folyo évi október hó 30-ig** beadják. A választás pedig külön kitűzendő határnapon meg fog tartatni.

Nagybeckerek, 1913. évi október hó 2-án.

Lowieser Imre, főszolgabíró.

**IV. polgárit végzett
fiatalember**
ki az irodai teendőiben
jártas, azonnali belépésre
állást keres.

— Cim a kiadóban. —

782—3.2

A nagybeckereki járás főszolgabírájától. 6774—913. szám. 769—3.3

Pályázati hirdetés.

Torontálmegye nagybeckereki járásához tartozó **Óecska** körjegyzőségben elhalálozás folytán megüresedett **körjegyzői állásra** pályázatot hirdetnek. Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **f. é. október hó 21-éig** adják be.

A körjegyzői állással kapcsolatos fizetés és egyéb járandóság a következő:

1. Óecska és Lukácsfalva községektől készpénzfizetés évi 2400 korona.

2. Öt évenként négy ízben megismétlődő 200 korona korpótlék.

3. Öt szoba és megfelelő mellékhelyiségből álló szabad lakás és a lakáshoz tartozó 435 □-öl kert.

4. Fűtés és világítás természetbeni élvezete, mely átalány készpénzbeli értéke nyugdíj szempontjából 330 koronában állapíttatik meg.

5. Mellékmunkálatok után szabályrendeletileg megállapított díjak élvezete.

A választás kitűzése iránt később fogok intézkedni.

Nagybeckerek, 1913. évi október hó 1-én.

Lowieser Imre
főszolgabíró.

Antalfalva község előljárásgától. 2117—913. szám. 766—3.3

Hirdetés.

Alólirott község előljárásga közhírré teszi, hogy az **antalfalvai községi segédjegyzői állás** betegség miatt megüresedvén, mely állás 1600 korona törzsfizetés és 240 korona lakbérrel van egybekötve.

Felhívja az ezen állást helyettesítés útján elnyerni óhajtókat, hogy kérvényeiket alólirott előljárásgához sürgősen adják be, mert az állás azonnal elfoglalandó. Az állás egyelőre 3 hónapra lesz helyettesítés útján betöltve.

Antalfalván, 1913. évi október hó 1-én.

Antalfalva község előljárásga.

Törökbecsei járás főszolgabírájától. 8344—913. szám. 779—3.3

Pályázati hirdetés.

Torontálmegye törökbecsei járásához tartozó **Kumán** községben megüresedett **II. segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetnek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előirt képesítésüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám 1913. évi **november hó 1. napjaig** nyújtsák be.

A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

Az állással egybekötött javadalmazás a következő: 1000 korona évi fizetés és 40 korona utatartalány.

A választás napját később fogom kitűzni.

Törökbecse, 1913. évi szeptember hó 28.

Báró dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

Géptechnikus

**bizományi állást
bármikor elfoglalhat.**

— Cim a kiadóban. —

781—3.2